№ 44.

GAZETA KORRESPONDENTA

WARSZAWSKIEGO I ZAGRANICZNEGO

Z WARSZAWY DNIA 31. MAIA ROKU 1799. w PIĄTEK.

z Berlina dnia 25. Maja.

Wczoray w wieczor Nayjaśnieyſzy Pan po ſkończonych tuteyſzych rewiach, powrocił do *Potsdamu*, a dziś ieszcze zrana rozpocznie podroż ſwoią dla odbycia rewij w krajach *Magdeburſkich*, *Weſtfalſkich* i *Anspach-Bareuth*. Królowa Jmć do niektórych z tych mieysc będzie Nayjaśnieyszemu Panu w podroży towarzyszyć.

Przybyły na dniu 23. kuryer *Francuzki*, przywiozł wiadomość, iż teraźnieyszy Poseł Rzpltey *Francuzkiey* przy Dworze *Pruſkim* Obywatel *Sieyes*, zoſtał obrany członkiem Dyrektoryatu, na mieyscu wyszłego przez los Dyrektora *Rewbel*.—Hrabia *Stackelberg* przybył tu z *Roſſyi*.

z Wiednia dnia 22. Maja.

Na podziękowanie Panu Bogu za powodzenia użyczone woyſkom Ceſarſkim, rozkazał Ceſarz Jmć we wſzyſtkich Krajach dziedzicznych trzy-dniowe nabożeńſtwo, które tu na dniu 19. t. m. w Kościele Metropolitalnym przez uroczyſte *Te Deum* początek ſwoy wzieło. Ceſarz Jmć i Cesarzowa, tudzież W. Xiąże i Xiężna *Toſkańscy* wraz z całą familią i dworem Ceſarſkim, temu nabożeńſtwu przytomnemi byli. W czaſie *Te Deum* potroyna ſalwa dana była z armat na wały zatoczonych. — Ceſarz Jmć za znakomite uſługi w teraźnieyſzey woynie okazane, raczył nadać Generałowi kawaleryi *Melas* i Generałowi Kwatermiſtrzowi Margrabiemu *Chatelet* Krzyż Kommanderſki, Pułkownikowi *Knesevich* Krzyż *Maryi Tereſſy*. Generałowi-Majorowi *Vukaſſovich*, raczył dać regiment 48my piechoty nowo utworzony.

Z Rapportem Arcy-Xięcia *Karola* względem operacyow F. M. L. *Hotze* przyſłanym, zgadza ſie zupełnie to, co donosi F. M. L. *Bellegarde*. Podług doniesienia tego, Pułkownik *Strauch* na dniu 9. t. m. po bardzo przykrych marszach ſtanął z brygadą swoią w *Chiavenna*, dokąd Podpułkownik *Leloup* z przedniey ſtraży Generała *Vukaſſovich* dniem wprzody przybył. Nieprzyiaciel ieszcze na dniu 7. zaczął ſię cofać z *Chiawenny* przez dolinę *St Giacomo* ku *Splügen*, a w *Chiawennie* zoſtawił 32. armat, które od naszych woyſk zaięte zoſtały. Pułkownik *Strauch* wzmocniony kilku batallionami, ścigał nieprzyiaciela do *Splügen*, a Pułkownik Xiąże Wiktor *de Rohan* przeszedł przez *Bellinzone*, dla zabronienia mu przeyścia przez *Bernhardin*. W marszu swoim brygada Pułkownika *Strauch* miała wiele zawad do pokonania, przy *Piacca* muſiała dwa dni ſię zatrzymać, i kazać śnieg ſzuflami umiatać przy *Casa St Marco*, gdzie śnieg na 15. ſtop wysoko leżący, niepodobną dla woyſka czynił przeprawę. Kommunikacya głownego korpusu F. M. L. *Bellegarde* z *Chiawenną* przez takową operacyą zoſtała przywroconą, i poczynione były przygotowania nieprzyiaciela dopòty od gòr *Julien* i *Albula* przez różne oddziały trudzić, dopoki działania F. M. L. *Hotze* nie były dokonane, dla poparcia którego przez gòry *Tavos* i *Albula* F. M. L. *Bellegarde* wszelkie przygotowania poczynił. Pułkownik *laMarseille* zaiął w *Albuli* armatę 36-funtową. W *Malagio* także i innych mieyscach na drodze ku *Chiawennie* znalezione zoſtały rozmaite woienne nieprzyiacielſkie zapasy, iako to: proch, broń, wozy etc., a większą część ich nieprzyiaciel ſam w ſwoim cofaniu zniszczył. Zamiarem głownym nieprzyiaciela było połączyć ſię z *Chiawenny* przez gorę *Septimer* z Generałem *Lecourbe* pod *Lentz*, wſtrzymanym iednak od tego zoſtał od przedniey ſtraży F. M. L. *Bellegarde* i przymuszony cofnąć ſię za *Splügen*.

Nadzwyczayny dodatek do gazety Dworſkiey pod dniem 18 Maja donoſi co naſtępuie. „ F. M. *Suwarow* przyſłał kuryerem dalsze działań woiennych opisanie. Ponieważ wszyſtkie wiadomości zapewniały, iż ſłaby tylko garnizon w mieście *Tortonie* był zoſtawiony, przeto F. M. rozkazał G. M. *Roſſyiſkiemu* Xiążęciu *Pankrazion* pod *Pawią* będącemu, przeyść przez *Po* z swoią przednią ſtrażą, złożoną z 1. regimentu ſtrzelcow, z 2 batallionow grenadyerow, 2 batallionow muſzkieterow i 2 regimentow kozakow pod kommendą Pułkownika *Grekow*, ktòrzy przepłynąwszy tę rzekę na łodziach, udali ſię do *Voghery*. Zaraz potym zaczęto rekognoſkowanie *Tortony*, przy ktòrym poſtrzeżono, iż nieprzyiaciel nowe poſiłki tamże wprowadził. Xiąże zoſtał potym wzmocniony przez G. *Karaczay* kilku batalionami i szwadronami. Gdy iednak nazaiutrz przyszła wiadomość, iż nieprzyiacielſki G. *Moreau* z dwiema dywizyami *Victor* i *Grenier* rownie iak z tym woyſkiem ktòre z *Turynu* i innych mieyſc zebrał przy *Alexandryi* nad rzeką *Bormida* ſtanął, przeto F. M. całą armią zwrocił ku *Tortonie*. Dwie dywizye *Zoph* i *Frölich* pod kommendą G. *Melas* pomaszerowały po zaięciu ważnego ſtanowiska *Borio*, przez *Placencyą* (gdzie *Po* przeszły) do *Boghera*, a na dniu 9 przez *Ponte Coronne* do *Tortony*. W tymże ſamym dniu za nadeyściem nocy Generał kwatermiſtrz margabia *Chatelet* z kilku batalionami i ſzwadronami attakował bramę *Voghera*, a za pomocą mieszkańcow, ktòrzy ieszcze w sercu wiernemi poddanemi Króla ſwego byli, pomimo ognia kartaczowego z cytadelli, bramę tę wysadziwszy, miaſto ufortyfikowane *Tortonę* która ieſt kluczem do *Piemontu* zdobył. Przy tey wyprawie przytomnym był Generał *Roſſyiſki* Xiąże *Gorczakow*, woyſka przyięte zoſtały od mieszkańcow wpośrzod naywiększych okrzykow radoſnych; miaſto było przez całą noc oświecone, a nazaiutrz o godzinie 10 *Te Deum* w Kościele śpiewane było. Armat w mieście mało znaleziono, a nieprzyiaciel z 700 ludźmi w cytadelli ſię zamknął do ktòrey oblężenia zaraz 4 batalliony przeznaczone zoſtały. W *Tortonie* nieprzyiaciel zoſtawił 250 rannych i chorych pomiędzy któremi 12. officerow znaydowało ſię. Na dniu 10. armia przeszła rzekę *Scrivio*, ktora tak była byſtra, iż niepodobieńſtwem [illegible], woyſko przeto muſiało po pas w wodzie broczyć, a Armia połączyła ſię przy *Torre di Garroſole* z przednią ſtrażą *Roſſyiſką*. G. *Vukaſſovich* z Brygadą ſwoią wkroczył przez *Navarrę* do *Vercelli*, a przednia ſtraż iego pod kommendą Pułkownika Xiążęcia *Karola de Rohan*, zdobyła ważną fortecę *Ivrea*, z 30. armatami i znaczną ammunicyą. Jeden oddział z korpusu wspomnionego Generała zabrał także fortecę *Aronę* z 17. armatami. Xiąże Wiktor *de Rohan* wkroczył z korpusem od 2000. ludzi do ieziora *di Como*, i przymuſił nieprzyiaciela do ſpalenia dwoch tamteyszych ſzalup kanonierſkich, trzecią zaś ſam zabrał, ciągnie on za pomocą mieszkańcow kraiowych, ktòrzy ſię wszędzie uzbraiaią naprzeciw korpusowi *Francuzow* cofniętemu do okolicy *Chiavenna*. Kanton także *Szwaycarſki Uri* i okolica *Bellinzone*, podnioſły insurrekcyą przeciw *Francuzom*. Maior *Luzioni*, ktòry z partyą 30. huzarow do *Piemontu* wkroczył, cały lud tamtęyszy do wzięcia broni pobudził, walczy on wraz z woyſkami naszemi, a wspomniony Maior posunął ſię iuż przez *Dora Paldea*, aż do *Chivas* o 2. poczty od *Turynu*. Pułkownik *Strauch* z 5000: ludźmi, ktòry z *Tyrolu* przez *Val Brembona* wkroczył, odpędził nieprzyiaciela z *Morbegno*, a Maior ſtrzelcow *Tyrolſkich Fedrigoni* maszeruie z 800. ludźmi przez *Edolo* do *Tiranno* w *Waltelinie*, F. M. ſpodziewa ſię, iż za pomocą tych rozmaitych działań rownie iak operacyow F. M. L. *Bellegarde*, *Waltelina* wkrotce od nieprzyiaciela opuszczoną zoſtanie. Przeciw nieprzyiacielſkiemu G. *Mondrichard* F. M. *Suwarow* wyſłał F. M. L. *Ott* z 5000. ludzi piechoty i 1500. koni, ten wkroczył iuż aż do *Modeny*, poczym nieprzyiaciel cofnął ſię ku *Ponte Tremoli*. Przez co żywność z obfitych prowincyow *Ferrary*, *Bononii*, i *Modeny* zapewniona ieſt dla armii, a kray *Parmeńſki* zoſtanie z rąk *Francuzkich* wyrwany. Od korpusu oblegaiącego *Pizzighetone* F. M. L. *Kaim* z 6. batallionami i 4. ſzwadronami wchodzi do głowney armii pod *Tortoną* ſtoiącey. G. *Hohenzollern* z 4ma batalionami przeznaczony zoſtał do *Medyolanu*, aby połączywszy ſię z 6. batalionami G. *Lauttermann*, oblężenie zamku *Medyolańſkiego* coraz ściśleyszym uczynić, 4. ſzwadrony kawaleryi, ktòrych G. *Hohenzollern* nie potrzebował przeznaczone zoſtały do wzmocnienia G. *Vukaſſovich* w *Piemoncie*.

Drugi Dodatek do Gazety Dworſkiey pod dniem 19. Maja ieſt w naſtępuiącey osnowie: „ Arcy-Xiąże *Karol* przyſłał wiadomość, iż F. M. L. *Hotze* na dniu 14. z rana attakował wąwoz *Lucienſteig* i zdobył go, przy tey okazyi prawie cała 14. pułbrygada nieprzyiacielſka zoſtała wzięta w niewolę, i 8. armat ieſt zdobytych. F. M. L. *Hotze* ma nadzieię w dalszym wkraczaniu więcey ieszcze zdobyć niewolnika, ponieważ nieprzyiaciel ſtał w *Prätigau*, a woyſko nasze iuż było przy moście, przez ktòry gościniec proſty idzie do *Koiru*, do ktòrego Arcy-Xiąże ſpodziewa ſię, iż woyſka nasze ieszcze na dniu 14. wkroczyć muſiały. „

Trzeci Dodatek do Gazety Dworſkiey pod dniem 21. Maja był w naſtępuiącey treści: „ Arcy-Xiąże *Karol* przyſłał dalsze ſzczegóły powyższych ważnych operacyow F. M. L. *Hotze* w kraiu *Gryzonow*. Oddziały nieprzyiacielſkie widząc ſię być ściśnione w gorach przez kolumny G. *Hiller* i Pułkownika *Plunquet*, cofnęły ſię aż do *Farna*, w zamiarze uchylenia ſię do *Zizers*, albo do *Koiru* gdy iednak uyrzały, iż F. M. L. *Hotze* ieſt w poſſeſſyi punktu tego, gdyż *Koir* dwoma batalionami iuż był osadzony, przeto widziały ſię być przymuszonemi poddać ſię w niewolę. Liczba ieńcow ſkłada ſię z 1000. ludzi i 80. officerow z iednym ſztandarem. Procz tego na dniu 14. przy okoliczności zdobycia wąwozu *Lucienſteig*, pomimo wspomnioney pułbrygady i 8 armat, w dalszym ściganiu nieprzyiaciela zaięte zoſtały 2 kompanie Grenadyerow z 4ma armatami, F. M. L. *Hotze* rekognoſkował nieprzyiaciela na dniu 15. pod *Reichenau*, i czynił mocne demonſtracye przeciw *Ragatz*, gdzie 2000. *Francuzow* było [illegible] bitwa [illegible] nieprzyiaciel przymuszony do cofnienia ſię, spalił moſt na iezíorze *Pfeſſeser*, niemniey iednak ściganym był aż za *Fettes* i część woyſka iego zapędzona zoſtała do *Sargans*, lecz po przypuszczonym attaku nieprzyiaciel w nocy d. 16. i z tamtąd wyruszył, a F. M. L. *Hotze* wszedł do *Sargans*. W tymże samym czaſie F. M. L. odebrał wiadomość, iż Pułkownik Hr: *St. Julien* ſtał w *Lenz*, a F. M. L. Hr: *Hadick* w *Felisur*. Nieprzyiaciel cofnął ſię ku *Fuſis*, dla połączenia ſię zapewne z obozem *Reichenau*, a potym iedyną otwartą dla niego drogą cofania ſię przez gorę S. *Gotarda*, gdy iednak lud wszędzie bunt podnioſł, gdy Pułkownik *Strauch* zacieśnił przeyscie przez wąwoz *Splügen*, i F. M. L. *Hotze* przez wąwoz *Gunkel*, a domyślać ſię także potrzeba, iż F. M. L. *Bellegarde* zapewne wszedł do *Koiru* i *Fuſis*, przeto wniosek ztąd wypada, iż korpus nieprzyiacielſkie od 7. tyſięcy ludzi w bardzo niebeſpiecznym, a przez wzgląd retyrady ſwoiey w bardzo złym ſtanie znayduie ſię. Dla ułatwienia attaku F. M. L. *Hotze* do *Lucienſteig*, Arcy-Xiąże *Karol* uczynił w tymże ſamym czaſie demonſtracyą nad *Renem*, co miało dobre ſkutki, gdyż korpus nieprzyiacielſkie od 17. tyſięcy ludzi ściągnęło ſię pod *Szaffuzę*, i wſtrzymane zoſtało od wyſłania wszelkich oddziałow przeciw F. M. L. *Hotze*. Podług rapportu F. M. L. *Kospoth* G. *Meerveld* attakował na dniu 14. w nocy ſtanowiſko nieprzyiacielſkie w *Dudenheim*, gdzie 3. officerow i 60 Grenaderow *Francuzkich* odpor czyniących, wyciętych, a 1. officer 4. ludzi i 14. koni zaiętych zoſtało.

Gazeta Dworſka pod artykułem z *Francyi* wzmiankuie także, iż wyſłane rozkazy od Rządu do G. *Macdonald* zaleciły mu, aby nie cofał ſie z *Neapolu*, lecz tam ciągle ſię utrzymywał. Ztąd wnoszą tym bardziey, iż flotta *Breſteńſka* na morze ſrzodziemne ieſt przeznaczona.

z Londynu dnia 10. Maja.

O Flocie *Breſteńſkiey* i jey przeznaczeniu, ieszcze nie pewnego nie odebraliśmy. Przy brzegach *Irlandzkich* żaden okręt nieprzyiacielſki nie dał ſię widzieć, wſzyſtko więc potwierdza domyſł, iż flotta *Breſteńſka* popłyneła do *Portugalij* i *Cadix*, dla uſkutecznienia nayprzód wyprawy przeciw *Lizbonie*, a potym połączenia ſię z flottą *Hiszpańſką*, i uderzenia na Lorda *St Vincent*. Lord *Bridport* ciągle z flottą ſwoią ſtoi przy przylądku *Clear*. Jeden

okręt z flotty jego schwytał Lugra *Francuzkiego*, ktòry wiozł depesze Rządowe do Admirała flotty *Francuzkiey*. W tych wſzędzie mowa była o przeznaczeniu flotty do *Irlandyi*. Pakiet wrzucony z Lugra w morze, a potym od naszych maytkow wyratowany, był adreſſowany do *Francuzkiego* Generała brygady w *Irlandyi* z wiadomością, iż flotta *Breſteńſka* z wielką liczbą woyſka lądowego, zbliża ſię do brzegow *Irlandyi*. Wielu iednak mniema, iż wspomniony Lugr umyślnie był poſłany z takowemi depeszami, aby zoſtawſzy schwytanym, wprowadził w błąd wſzyſtkich, względem prawdziwego przeznaczenia flotty. Jeźli można dać wiarę niepodobnym domyſłom naszych Pism Miniſteryalnych, flotta *Francuzka* przeznaczona ieſt do *Indyow*, dokąd popłynie dla wyparcia Admirała *Rainier* z kanału *Babelmandelſkiego*, i przez opanowanie *Mangalore*, złączenia ſię z *Tippo-Saibem*, i otworzenia sobie kommunikacyi morzem *czerwonem* z Generałem *Buonaparte*.

Na iednym Lugrze *Francuzkim* w tych dniach schwytanym znaydował ſię Kapitan maiący przy sobie inſtrukcye dla buntownikow *Irlandzkich*. Wyiście flotty *Breſteńſkiey* ſprawiło wielkie w tym Kròleſtwie poruszenie. Lord *Cornwallis* rozkazał popsuć wszyſtkie drogi i moſty, w przypadku gdyby miał wylądować. Do wszyſtkich okolic nadbrzeznych porozsyłano artylleryą i ammunicyą. Woyſka które do *Anglij* powrocić miały znowu pozoſtaną. Garnizon w *Dublinie* muſiał ſtać w gotowości do marszu. W mieście tym widzieć można było naywiększy zgiełk woienny. Procz tego widzieć ſię tam znowu daie ukryty duch insurrekcyi, a ziednoczeni *Irlandczykowie* na ſchadzkach swoich nowe plany ułożyli.— Tuteyszy telegraf ieſt w uſtawicznym poruszeniu, i na wszyſtkie ſtrony poſiłki w okrętach poſłane zoſtały.— Pogłoſka, iż Rząd ſtara ſię teraz przyłożyć nowych ſtarań do zawarcia pokoiu powszechnego, i że w tym celu Lord *Malmesbury* do *Paryża* poſłanym zoſtanie, wśrzod terażnieyszych okoliczności nie znayduie wiary.— *Pitt* oświadczył, iż na dniu 27 poda nowy plan ſkarbowy.— Znieſienie aktu *habeas corpus* ma trwać aż do 1 Marca 1800.— *Duńſki* okręt do *Portsmouth* przybyły widział flottę *Francuzką* od 37 żaglow na dniu 28 Maja w ſtanowiſku *Biscaja* potym przy przylądku *Ortegal* na brzegach *Hiſzpańſkich*. Na dniu 2 Maja spotkał tenże okręt na morzu dwie fregaty *Angielſkie*, którym oznaymił tę wiadomość po czym iedna z tych fregat popłyneła za nieprzyiacielem dla uważania go, druga do Lorda *Bridport*. Na dniu 7 tenże okręt spotkał eſkadrę Admirała *Whitsheds* o 18 mil na zachod od *Plymouth*. Szalupa *Childers* powiozła depesze od Lorda *Bridport* Lordowi *St Vincent*. Sam Lord *Bridport* nie popłynął na morze śrzodziemne.

Okręt *Amerykańſki* z 15 tyſięcy broni który zapewne do *Irlandyi* był przeznaczony, schwytanym zoſtał i do *Jarmouth* przyprowadzonym.— Hrabſtwo *Antrim* w *Irlandyi* nową podnioſło rewolucyą.

Mowią iakoby Xiąże *d'Oſſuna* przyiechał do *Paryża* dla uſkarzania ſię na rozmaite uciąźliwości popełnione w *Hiszpanij* imieniem Rządu *Francuzkiego*. Dyrektoryat uſkarzał ſię przeciwnie na bezczynność *Francuzką*. Po tych obuſtronnych zażaleniach umowiono ſię, iż *Hiszpania* doſtarczy dla *Francyi* 20. okrętow liniowych, a te *Francya* ſama wezmie na ſwoy koſzt. Miniſter Francuzki *Bruix* popłynął z tego powodu do *Cadix*, dla urządzenia tamże 20. okrętow liniowych *Francuzkich*, i zabrał z ſobą wielu nadkompletowych officerow i maytkow, tudzież trzy tyſiące *Belgickich* marynarzow i robotnikow około kanałow dla umieszczenia ich na flocie *Hiszpańſkiey*.— Felczer *Wright* odkrył, iż Hrabſtwa *Down* i *Antrim* zupełnie do inſurrekcyi są przygotowane. Wiele ludzi w Hrabſtwie *Antrim* chełpiło ſię, iż ieszcze na dniu 5. Maja *Francuzi* wylądują. *Wright* miał także zeznać, iż od 4ch mieſięcy przeszło 40. tyſięcy broni do pułnocney *Irlandyi* na ląd wysadzono dla użytku insurgentow.

Eſkadra Admirała *Whitshed* z pięciu okrętow liniowych i dwoch Fregat złożona, wypłynąwszy d. 6. t. m. z *Plymouth*, odebrała rozkaz połączenia ſię z Lordem *St. Vincent*. We wszyſtkich warsztatach okręty sposobne do wypłynienia na morze, maią być w gotowości do przyięcia woyſka. Fregata *Indefatigable* dnia 9 do *Plymouth* przybyła, przywiozła wiadomość, iż 5. okrętow liniowych 1. Fregata i 3. Korwety *Hiszpańſkie* wypłyneły z poru *Ferrol* na dniu 1. t. m.

Nasza flotta w *Kadix* pod kommendą Lorda *St. Vincent* ſkłada ſię z 16. okrętow liniowych. Procz tego mamy na morzu ſrzodziemnym 6. okrętow liniowych pod kommendą Admirała *Nelson*, 5. w *Malcie*, 1. w *Minorce* i 3. w *Alexandryi*, procz *Roſſyiſkich*, *Portugalſkich*, *Neapolitańſkich*, i *Tureckich*.

Dnia 15. Maja.

Rozſiano wprawdzie pogłoſkę, iż Lord *Bridport* ſpotkał flottę *Francuzką*, i dał znak do ſtoczenia bitwy, lecz to wſzyſtko fałſzywą wieścią było. Do dziſieyſzego dnia od 3ch tygodni iak flotta *Francuzka* wypłyneła na morze, ieszcze nie mamy żadney pewney o niey wiadomości. Zapewne iednak popłyneła do *Cadix*. Tymczasem Lord *Bridport* ściąga coraz większe ſiły przy przylądku *Clear*. Jeszcze na dniu 10. flotta jego 24. okrętow liniowych pròcz fregat wynoſiła.

z Paryża dnia 14. Maja.

Rada 500. wybrała ſekretnemi głosami 10. Kandydatow na urząd nowego Dyrektora dla przeſłania tey liſty Radzie Starſzych, maiącey wybrać z niey iedną osobę ſekretnemi głoſami. Kandydaci byli naſtępuiący: 1) Generał *Lefevre* miał 338. kresek.— 2) *Sieyes* Poseł w *Berlinie* 236. — 3) *Duval* Miniſter Policyi 216. — 4) *Gouhier* dawny Miniſter ſprawiedliwości 232 — 5) *Charles Lacroix* dawny Miniſter intereſſow zagranicznych 203.— 6) *Lacroſse* Kontr-Admirał 189. — 7) *Moulins* Generał dywizyi 163.— 8) *Lambrechts* Miniſter ſprawiedliwości 162. — 9) *Martin* Kontr-Admirał 161. — 10) *Dupuis* członek Inſtytutu Narodowego 155. — Po tych naywięcey kresek mieli Generał *Brune*, Kontr-Admirał *Bompart*, *Lacepede*, Generał *Müller*, *Peltier*, *Lacoſte*, *Loisel*, i *Garan-Coulon*. Wielu Deputowanych życzyło ſobie, aby osoba woyſkowa weszła do Dyrektoryatu.

Na dniu 12. Dyrektoryat przyſłał do Rady 500. naſtępuiące Poselſtwo: „Eſkadra *Hiszpańſka* od 5ciu okrętow liniowych i iedney fregaty, ktòra bliſko do 3ch tyſięcy woyſka na sobie miała, ſtaneła na kotwicach w ſtanowiſku wyspy *Aix* przy *Rochefort*. Zdrowie żołnierzy mogłoby na tym cierpieć, gdyby dopòty na okrętach zoſtawali, ażby dywizya wyszła na morze, w celu doyścia ſwego przeznaczenia. Bydź nawet może, iż podług dalszych układow, woyſka *Hiszpańſkie* przeydą przez część kraiow Rzpltey. Dyrektoryat uprzedza was Obywatele Reprezenci o przybyciu tych woyſk, i prosi was tymczasowo o pozwolenie, aby te woyſka mogły być na ląd wysadzone, a zatrzymawszy ſię tamże przez czas niejaki, wolne przeyście przez kray Rzpltey zyſkały. Dyrektoryat dał procz tego rozkaz, aby *Hiszpani* wszelką pomoc dla ſiebie otrzymali, iakiey od nas przez wzgląd na swoie położenie i dokładne porozumienie między obu Narodami trwaiące żądać mogą.“ (podpisano) BARRAS *Prezydent*.

Poselſtwo to odeſłane zoſtało do Kommiſſyi. Wczoray z tego powodu tayny wydział był zrobiony. Poczym Rada 500. dała moc Dyrektoryatowi do wpuszczenia wspomnionych 3ch tyſięcy *Hiszpanow* na ziemię *Francuzką* i doſtarczenia im wſzelkich potrzeb.

Wielu utrzymuie, iż wspomniona Eſkadra *Hiszpańſka* z *Ferrol* maiąca ſię z flottą *Breſteńſką* połączyć, od burzy gwałtowney na wyspę *Aix* zapędzona zoſtała; inni mowią, iż ſię usuneła przed przemagaiącą potęgą nieprzyiacielſką.

Po zdanym rapporcie na dniu 10 przez Ob. *Bailleul* imieniem Kommiſſyi z 7 członkow złożoney względem zaboyſtwa poſłow naszych w *Raſtad*, Rada 500 dekretowała Artyk: I. W imie Narodu *Francuzkiego* Ciało Prawodawcze donosi o zaboyſtwie Pełnomocnych Poſłow Rzeczypospolitey, *Bonnier*, *Roberjot* i *Jean Debry*, pokładaiąc zaufanie w odwadze wszyſtkich *Francuzow*. —— Artykuł II. i III. Na dniu 8. Czerwca w ſalach obu Rad, w każdym Kantonie, i we wszyſtkich Armiach ma bydź odprawiona uroczyſtość żałobna na pamiątkę popełnionego zaboyſtwa.— Art: IV. W tymże dniu wszyſtkie widowiſka zamknięte będą.— Art: V. Imiona konſkrypcyinych którzy do armii poszli, maią bydź uroczyście przeczytane, i w tym mieyscu przybite, gdzie naybardziey w oko wpadać będą.— Art: VI. Imiona tych, którzy nie odiechali, maią bydź zniewagą okryte, i dopoki nie wymaſzeruią, nigdy nie zoſtaną z liſty wymazani.— Art: VII. W mieyscu naywydatnieyſzym, w salach zgromadzenia szkòł publicznych i prywatnych ma bydź zrobiony napis na pamiątkę tego morderſtwa. — Artykuł VIII. Każda armia ma otrzymać osobny troykolorowy Sztandar. — Artykuł IX. Ten Sztandar w czaſie woyny ma tylko bydź noszonym za wyraźnym rozkazem naywyższego woyſk wodza. W czaſie zaś pokoiu ma bydź zawieszony w salach Ciała Prawodawczego.— Art: X. Wdowy i dzieci zabitych Poſłow maią otrzymać proporcyonalną nadgrodę za ſtratę ſprzętow które im ukradzione zoſtały. Procz tego wdowa *Roberjota* i 2 dzieci Ob. *Bonnier* otrzymaią dobra Narodowe czyniące przychodu rocznego dla każdego dziecięcia 1500, a dla wdowy *Roberjota* 3000 frankow.— Art. XI. Ma bydź wybity medal na pamiątkę poległych.— Rada ſtarszych przyięła tę rezolucyą. Po ſkończonym rapporcie Ob. *Bailleul*, Ob. *Curé* miał mowę na pochwałę *Bonniera*. W niey wyſtawiał go, iako nayczyſtszego patryotę od początku rewolucyi, lecz pomimo wielkich zdatności swoich, dla tego że był szlachcicem nigdy nie miał ſerca wniyść na trybunę.— *Röderer* w ſwoim dzienniku *Paryzkim*, umieścił krotką biografią *Roberjota* w którey wychwala mianowicie iego miłość ludzkości. Przytacza za dowod tego pamiętniki które był ułożył będąc Poſłem w *Hamburgu* o tamteyszym inſtytucie ubogich, a które Miniſter wewnętrzny przed kilku mieſiącami drukować rozkazał.— Ob. *Quinette* który iako członek konwencyi przez 3 lata w niewoli *Auſtryackiey* zoſtawał, umieścił mocny artykuł w dzienniku *Przyiaciela Praw* względem zamordowania legacyi *Francuzkiey* pod *Raſtad*. Wzywa tam wszyſtkich do zemſty.

Podług dziſieyszych telegraficznych rapportow z *Strazburga*, Ob. *Jean Debry* przyszedłszy do zdrowia, wczoray z *Strazburga* puścił ſię w drogę do *Paryża*. — Dyrektoryat odbiera teraz Adreſſa od władz konſtytucyinych względem popełnionego zaboyſtwa pod *Raſtad*. W czaſie kiedy wydana przez Dyrektoryat do Ludu *Francuzkiego* Proklamacya czytaną tu była, urzędnicy Municypalni mieli krepę na ręku.

Liſt Generała MASSENY *z główney kwatery w St Galle dnia* 16. *Floreal* (5. *Maja*.) „Mam honor uwiadomić was Obywatele Dyrektorowie, iż Generał *Lecourbe* po odbytych wielu uporczywych bitwach, w których nieprzyiaciela trzy razy od ſiebie mocnieyszego o nadzwyczayną przyprawił ſtratę, osądził za rzecz przyzwoitą cofnąć ſię wzdłuż rzeki *Inn* i do *Bellinzona* udać ſię. W tych rozmaitych potyczkach w których nieprzyiaciel przeszło 6. tyſięcy ludzi utracił, Generał *Lecourbe* liczył w zabitych, rannych i jeńcach tylko 700. ludzi. Potykano ſię z bezprzykładną zażartością. — *Pozdrowienie i uszanowanie*. (podpisano) MASSENA.

W poźnieyszym Liście ſwoim Generał *Maſſena* z główney kwatery w *Zurich* pod dniem 21. Floreal (10. Maja) donosi co naſtępuie: „W dawnieyszych depeszach moich uwiadomiłem was Obywatele Dyrektorowie o poruszeniach insurekcyinych, które w *Diſſentis* i w dawnych małych Kantonach ſpoſtrzedz ſię dały. Te wzruſzenia były w związku z attakami które *Auſtryacy* na dniu 1. t. m. przedſiewzieli. Insurgenci mieli nas utrudzać, attakować z tyłu i odciąć retyradę, gdyby ſię był głowny attak powiodł nieprzyiacielowi. Insurgenci iednak ze wſzyſtkich ſtron byli pokonani. Ci którzy w *Diſſentis* zoſtali, a którzy mieli w zamiarze odcięcie kommunikacyi między Generałem *Mesnard* w kraiu *Gryzonow* i Generałem *Lecourbe*, oszańcowali ſię w *Reichenau*. Woyſka pod dowodztwem Generała *Mesnard* zdobyły na dniu 3. t. m. bagnetem moſt przy *Reichenau*, odpędzili insurgentow, a kolumna nasza weszła na dniu 5. do *Diſſentis*. Insurgenci byli do 6ciu tyſięcy ludzi mocni, i powiększey części w karabiny uzbroieni. Przeszło dwa tyſiące legło na placu. Gen: *Soult* wyruszył przeciw insurgentom w *Schwytz*. Znalazł ich rozłożonych na wzgorkach, wezwał ich do poddania ſię, i ci zaraz broń złożyli. Osadziwszy *Schwytz*, rzeczony Generał wyruszył przeciw insurgentom w *Altorf*. Tych było do 3ch tyſięcy ludzi i mieli z sobą 4. armaty. Woyſka nasze odebrały im ie, wielu insurgentow utraciło życie przypuszczaiąc attak do tego mieysca, większa część iednak cofneła ſię do *Wasen*. Generał *Soult* ścigał ich dla przeszkodzenia aby przez gòrę *S. Gotarda* nieuciekli do *Włoch*. Te korzyści pociągną za sobą poddanie ſię insurgentow w *Wallis* i pobliſkich okolicach, gdzie insurrekcya rownie ſię rozszerzyła.

G. *Menard* odebrał znaczne w woyſku poſiłki; ſpodziewaią ſie przeto, iż wkrotce działać zacznie zaczepnie w kraiu *Voralberg*, tegoż czasu gdy *Maſſena* uſiła-

wać będzie przeprawić ſię przez *Ren*, i uderzyć na *Szwabią*.

Potwierdza ſię wiadomość, iż G. *Macdonald* przez byſtre i roſtropne marsze połączył ſię z Armią G. *Moreau*. Dodaią, iż G. *Moreau* zaymuie teraz na rożnych mieyſcach *Alpow* niedoſtępne ſtanowiſka.

Prawdziwym Eſkadry *Berſteńſkiey* przeznaczeniem zdaie ſię być połączenie z flottą w *Kadyx* będącą. Zapewniaią, iż Adm: *Lacroſſe*, który ſię tam przez nieiaki czas znaydował, dla przyspieszenia przygotowań, pisał dnia 20. Kwietnia do ſwoiey żony w *Paryżu*, iż 19. okrętow *Hiszpańſkich* były w gotowości do wypłynienia za daniem naypierwszego znaku, i że 6. innych okrętow tegoż narodu miały ſię tam przyłączyć. Dodaią, iż będą pod dowodztwem Admirałow *Maſſaredo* i *Lacroſſe*, i że G. *Bruix* powroci na obięcie urzędu Miniſtra marynarki.

Auguſtyn *Monneron*, dawny Dyrektor biletow ſkarbowych, oſkarzony o zdradliwe bankructwo, i o przechowanie biletow, od Trybunału kryminalnego *Sekwany* za niewinnego uznanym zoſtał.

Ob. *Abriol* Kommiſſarz Cywilny Rządu w *Neapolu*, na mocy wyroku pod d. 14. Kwiet. odmienił formę tymczasowego Rządu, który ſkładać ſię będzie z dwoch kommissyow, iedney Prawodawczey, drugiey Wykonawczey; pierwsza z 25. druga z 5. Członkow.

Dyrektoryat wydał rozkaz naprawienia fortyfikacyow twierdzy *Vauban*, którą *Auſtryacy* zburzyli w czaſie gdy byli przymuszeni uſtąpić z niey w mieſiącu Nivos roku 2.

Niektorzy naſi politycy znayduią przyczynę wyiścia z Dyrektoryatu Ob. *Rewbela* w złych powodzeniach G. *Scherer* ktory ieſt ſzwagrem iego, podobnieyszą iednak rzeczą ieſt do prawdy, iż przyczyna tego znaydowała ſię w pewnych wewnętrznych związkach Dyrektoryatu.

Dokądże płynie Admirał *Bruix* z flottą ſwoią? zapytuią ſię rozmaite dzienniki. Zapewne na morze śrzodziemne. Spotka ſię z flottą Lorda *St Vicent* przy *Kadix* lub w ciaśninie *Gibraltaru*, potym połączywszy ſię z flottą *Hiſzpańſką* popłynie do *Tulonu* dla zabrania ztamtąd 10 okrętow woiennych. Potym poſpieſzy do *Sycylii*, ścigać wszędzie *Nelsona*, i *Kadar Beja*, mścić ſię za ſtratę ponieſioną pod *Abukir*, odeśle nazad *Smitha* do *Temple* i wylądnie w *Egipcie*. Wyprawa w 3ch mieſiącach będzie ukończoną, a *Buonaparte* ukaże ſię znowu we *Włoszech* lub *Konſtantynopalu*.

Dzienniki tuteysze wspominaią o balu który nie dawno dawał w *Londynie* Lord *Malmesbury*. Przytomnych na nim było 500 gości. Na ſtole ſtała korrespondencya iego z *Paryża* i *Lille*, w około widzieć ſię dawały baty pocztowe i kuryery, *a to wszyſtko z cukru*.

W liście iednym z głowney kwatery naszey *Włoſkiey* armii pod dniem 2. naſtępuiące znayduią ſię wyrazy: „ Gdyby w bitwie 27. Kwietnia dywizya G. *Victor* za nadto odsunięta, mogła dwiema godzinami prędzey ſtanąć na mieyscu, na owczas bylibyśmy przymuſili nieprzyiaciela do cofnienia ſię za *Addę* i zaielibyśmy mu 12. tyſięcy niewolnika. Noc przerwała bitwę, a my cofneli ſię ku *Pawij*. To cofnienie oderwało nam *Medyolan*. Mamy teraz do walczenia z nieprzyiacielem do 70. tyſięcy mocnym. Nasza głowna kwatera ieſt w *Novara*. Zdaie ſię iż armia nasza cofnie ſię do *Genui*, dla utrzymania związku z woyſkami w *Toſkanii* etc. będącemi. Wielu Generałow udało ſię do *Turynu*, dla złożenia tamże rady woienney.

W *Medyolanie* po wyiściu *Francuzow* domy 17. gorliwych patryotow wiele ucierpiały; pałac mianowicie ſławnego *Serbelloni*, kosztem Rzpltey *Francuzkiey* meblowany, od wzburzonego ludu znacznie uszkodzonym zoſtał. — Generał *Moreau* odebrał wiadomość mianowania ſiebie na Generała *en chef* armij *Włoſkiey* na dniu 26. Kwietnia, dniem przed bitwą pod *Caſſano*, a zatym w nagłości nie mogł odmienić rozrządzeń poprzednika ſwego. — Gdyby był Generał *Moreau* zaraz z początku armią we *Włoszech* dowodził, nigdybyśmy nie byli przywiedzeni do tak dalekiey retyrady. Generał *Scherer* przybył tu iuż z *Włoch*, lecz udał ſię proſto do *Meudon*.

Z *Strazburga* donoszą, iż tam przybył G. *St. Cyr*. Zoſtał on zawieszony w kommendzie ſwoiey przez Generała *Maſſenę*, i chce ſię teraz usprawiedliwić. Pod *Lugdunem* ma być oboz założony dla 80. tyſięcy woyſka. — Zapewniano wprawdzie, iż Dyrektoryat otrzymał wiadomość, że flotta *Hiszpańſka* po ſwoim z *Kadix* wypłynieniu połączyła ſię z flottą *Breſteńſką*, co ziednoczyło ſiłę od 60. okrętow woiennych. Lecz liſty pod d. 29. Kwiet: z *Kadix* pisane, nic o tym nie wspominaią, wzmiankuią owszem, iż flotta Lorda *St. Vincent* znowu przed tym portem widzieć ſię dała.

Nasza flotta *Breſteńſka* ſpotkała w drodze okręt neutralny, który na dniu 4. do *Girondy* wpłynął. Kapitan tego okrętu odebrał od kommendanta flotty pakiet, adreſſowany do Kontr-Admirała *Martin* w *Rochefort*. Nasza flotta płyneła w trzech oddziałach z 36. okrętow złożona na zachod do przylądka *Finiſtere* przy brzegach *Gallicyi* w *Hiszpanij*.

Z *Neapolu* pod dniem 17. Kwietnia odbieramy wiadomość, iż *Francuzi* miaſto *Andria* gdzie ſię 1100. insurgentow z ſtrony Królewſkiey znaydowało z wielu wſiami ſpalili. Równy los ſpotkał Miaſta *Citora*, *Trani*, i *Santa Lucia*. Liczba uzbroionych wieśniakow wynoſiła do 40. tyſięcy. Znaczna liczba zdobytych karabinow zoſtała przez *Francuzow* ſpalona. W *Caſtelamare* ogień był podłożony, warsztat okrętowy gdzie 20. batow kanonierſkich budowano, ſzczęściem uratowany zoſtał. Dla obrony brzegow *Neapolitańſkich*, wypłynął Generał *Caraccioli* z wielu batami kanonierſkiemi, gdyż ſpodziewano ſię zawſze wylądowania *Anglikow*.

Poſłowie niektòrych Rządow podali Miniſtrowi interessow zagranicznych oświadczenie względem zaboyſtwa Poſłow naszych w *Raſtad*. — Konſkrypcyini dążą z pospiechem na mieysce ſwego przeznaczenia. Wielu niechętnie to czyni, a ci którzy dotąd dla mody lorynetki noſili, chcą ſię przez krotkość wzroku wymowić od zaciągu, lecz to im nic nie pomaga.

G. *Olivier* odſtępuie kommendy pierwszey dywizyi dla obięcia drugiey, którą ſkłada G. *Duheme* dla udania ſię do armii *Włoſkiey*. G. *Kellermann* obeymuie kommendę pierwszey Dywizyi. Generał Adiutant *Sarrazin* odebrał rozkaz udania ſię do *Pulii* na obięcie kommendy nad korpusem woyſk pod dowodztwem G. *Bourſier*, któ ry wyiedzie do armii *Włoſkiey*.

Dnia wczorayszego *Redaktor* ogłoſił naſtępuiące piſma:

Armia Dunaju. — *Maſſena Generał kommenderuiący do Dyrektoryatu Wykonawczego. — w Głowney kwaterze w Bazylei d. 4. Floreal* (23. *Kwietnia.*)

„Obywatele Dyrektorowie. Generał *Collaud* donosi mi, iż zoſtał uwiadomiony, że nieprzyiaciel zgromadził ſię w wąwozie *Weinheim*, gdzie iuz od kilku dni zoſtawał. W nocy z 19. na 20. Kwietnia Generał *Collaud* wyſłał przeciwko niemu niektore woyſka, które nań o świcie dnia uderzywszy, ſpędziły go z tego ſtanowiſka, i położyły na placu 100. nieprzyiacioł, z naszey ſtrony dwóch tylko ludzi utraciło życie.

Generał *Legrand* donosi mi, iż inna potyczka odprawiła ſię w ſtanowiſkach *Oberkirch*, *Nieder-Achern*, i *Gamſt-Aurst*. Nieprzyiaciel uderzył na niego w mocnieyſzych ſiłach w zamiarze opanowania tych ſtanowiſk, ktòreby mu otworzyły drogę ku *Offenburgowi*. Nasi żołnierze naymocnieyszy odpor dawali; byliśmy attakowani o świcie dnia, a bitwa trwała do 9. zrana. Generał *Legrand* wydał rozkaz do attaku, a nieprzyiaciel był we wſzyſtkich punktach wypartym. Zabrano 50. jeńcow, pomiędzy niemi iednego officera. Stratę nieprzyiacielſką w zabitych i rannych rachować można do 200. ludzi. Z naszey ſtrony 30. woiownikow zoſtało zabitych lub rannych. — Pozdrowienie i Braterſtwo. (podpisano) MASSENA.

Liſty z *Rzymu* donoszą, iż od dnia 20 Kwietnia przechodziły przez to miaſto dwie Pułbrygady infanteryi od armii *Neapolitańſkiey* idące w kray *Toſkańſki*; inne woyſka maią za niemi poſtępować. Dywizye GG. *Lemoine* i *Rey* udały ſię drogą z *Abruzzy* i *Marchii Ankońſkiey* ku *Ferrarze*. — Okręt *le Genereux* przybył dnia 21 Kwietnia do *Korfu* mocno uszkodzony. Ten okręt udał ſię przed *Brindes* i przypuścił tam attak morzem, tym czasem gdy inne korpus woyſk *Francuzkich* attakowało od lądu. Insurgenci którzy ſię znaydowali w tym mieście przymuszeni byli do uſtąpienia i oddalenia ſię ku *Otranto*.

P. *Necker* do pożyczki w *Szwaycaryi* rozpoczętey przyłożył ſię z znaczną ſummą. — Nasz dawny Poseł w *Neapolu* Ob. *Lacombe St Michel* przybył tu w tych dniach. — Miniſter woienny rozkazał ſkonfiſkować 293 par nowych trzewikow, które do armii *Dunaiu* miały bydź doſtawione, gdyż podeszwy u nich były z drewna i tektury. — Tuteysze pisma przeſtrzegaią o fałſzywych bankocetlach *Londyńſkich* które teraz w *Paryżu* cyrkulować maią.

Na dniu 30 Kwietnia Papież z świtą ſwoią od 40 osob przybył do *Briançon*. — Generał *Augerau* przyiął nominacyą swoią do Ciała Prawodawczego, ieſt iednak ieszcze chorym w *Perpignan*. — *Archibald Nelson* zoſtał z *Temple* do *Antwerpii* wywiezionym.

Krotkie opisanie czynności Inſtytutu w Kairze od 21. Liſtopada do 16. Grudnia. — Pismo o rozmaitych rodzaiach zwierząt uważanych w niższym *Egipcie* i o przyczynach które tam mogły zmnieyszyć rozmaitość ich rodzaiow, przez Ob. *Savigny*. — Na wniosek Ob. *Sucy* zalecono Kommiſſyi zbierać wiadomości względem pędu wòd w wyższym *Nilu*. — Rapport Ob. *Desgenettes* o chorobach oczow. — Wykład osobliwości nazwanych *Capillaires*, przez Ob. *Monge*. — Wiersze ſtoſowne do położenia *Francuzow* w *Egipcie* i o pożytkach iakich ſię tam ſpodziewać można, przez Ob. *Balzac*. — Pismo ſtoſowne do farbowania bawełny i lnu za pomocą Krokosu, przez Ob. *Bertholet*. Krokos przychodzi z *Egiptu* do *Europy*, gdzie używany ieſt do farbowania jedwabiow. W *Egipcie* używany ieſt do farbowania bawełny, a pożytki tego wynalazku zasadzaią ſię: 1) na oddzieleniu przez wodę Alkaliczną części żółtey od czerwoney, 2) na pomięszaniu ſoli Alkaliczney z Krokosem; 3) na rozgrzaniu naczynia do 30. i 40. ſtopni ciepła. — Pismo o powszechney Mechanice przez Ob. *Fourrier*. — Stan mieszkańcow *Egiptu* zmarłych w ciągu ſtu dni, czytany przez *Buonaparte*. Liczba ich ſkłada ſię z 1076. ſamych Muzułmanow. — Swieżo uczynione w *Kairze* poſtrzeżenie przez OOb. *Monge* i *Beauchamp*, z którego wynika, iż pochylenie magnesowey igły dochodzi 12. ſtopniow. — Rapport o podroży do *Damiette*. Dwa pisma podane były Inſtytutowi przez obcych uczonych; to ieſt Ob. *Levaſſeur* Dyrektora Artylleryi o ſposobach poprawienia niektórego żelaza i ſtali; i Ob. *Corancez* o ſposobach zapobieżenia zepsuciu w zegarkach, pochodzącego od odmiany klimatu. Po wyznaczeniu Kommiſſyi do roztrząśnienia pisma Ob. *Lavaſſeur*, Ob. *Descotils* chwalebne o nim podał świadectwo. Wynalazek zaś Ob. *Corancez* odeſłany ieſt do Kommiſſyi złożoney z OOb. *Coſtaz* i *Fourrier*.

z *Hagi dnia* 18. *Maja*.

Na dniu 28. nowa trzecia część ciała naszego prawodawczego obraną będzie. Podług wprowadzonego porządku iuż na trzy lata wprzod wiemy, iakie członki wyidą. — Pokazanie ſię 12. *Angielſkich* szalupow kanonierſkich przy uyściu *Ems* i *Watten*, ſprawiło tu wielkie wrażenie, i lubo wspomnione ſtatki nic nieprzyiacielſkiego ieszcze niepopełniły, poſłano iednak śpiesznie ieden regiment huzarow i pułbrygadę do departamentu *Ems*.

z *Kadyx dnia* 19. *Kwietnia*.

Z *Paryża* przybył tu przez *Madryt* officer *Francuzki* z Adjutantem który z naszym gubernatorem i Admirałem *Mazaredo* iuż wiele odbył konferencyow. Słychać, iż flotta nasza, należycie w żywność opatrzona, i do wypłynienia gotowa połączy ſię z flottą *Breſteńſką*. Flotta *Angielſka* oddaliła ſię nagle z naszych okolic.

z *Sztokolmu dnia* 30. *Kwietnia*.

Rozchodzi ſię tu wiadomość, iż Król nasz odprawi uroczyſtość koronacyi w przyszłym mieſiącu Wrześniu. Okoliczność tę maią tu za nader ważną, ponieważ koronacya zwykła zawsze poprzedzać zwołanie generalnych Stanow *Szwecyi*.

P. *Hailes* Poſeł *Angielſki* wyieżdza za pozwoleniem swego dworu, na czas z tey ſtolicy.

z *Konſtantynopola dnia* 1. *Maja*.

(*z Gazety Prezburſkiey.*)

Wczoray o godzinie 9. huk armaty dał ſię tu niespodzianie ſłyszeć. W kilka minut potym po wszyſtkich ulicach krzyk powszechny chodził. *Zdrada*, *zdrada*, *okręty nasze zgineły*, do tego krzyku łączyły ſię narzekania *Turkow*. Zaledwie o przyczynie rozruchu dowiedziałem ſię, pobiegłem zaraz do Portu gdzie z podziwieniem spoſtrzegłem, iż iedna fregata *Roſſyiſka* od 36. armat ieden okręt woienny *Angielſki* od 40. i 2. Tureckie Kapry od 12. armat dobrze uzbroione, wraz z ludzmi i doſtatecznym zapasem żywności tonąć zaczęły. Fregata *Roſſyiſka* była potrzaſkana przez zapalenie na niey ſkładu prochowego, co sprawiło huk wyżey wspomniony. *Angielſki* okręt był w trzech mieyscach podpalony, i zatonął z 7. maytkami i iednym kommiſſarzem, tudzież całym ładunkiem ſwoim. Dwa kapry *Tureckie* rownie niebespieczeńſtwu podlegały, gdyż ieden z nich w 5. drugi we 2 mieyſcach rownie był podpalonym, gdy iednak procz wspomnionych armat, żaden inny ciężar pogrążenia przyspieszyć mogący na nich ſię nie znaydował, przeto użyto ſposobow do prędkiego ich ieszcze uratowania. Wszyscy ſię rzucili do dania pomocy, maytek ieden *Turecki Acsi Meh-*

met *Angielſkiego* Vice-Kapitana *Tyrnold* za barki uchwyciwszy na brzeg tak zręcznie wyciągnął, iż procz ſzkody w ſukniach, naymnieyszey inney nie poniosł. Nayściślejsze dochodzenia czynione zaraz były w tey mierze, wynaleziono trzech ſprawcow tego czynu rodem *Francuzow* nazwiſkiem *la Roche*, *le Bruinet*, *i le Mouveille*, którzy byli za maytkow przebrani i w porcie ukryci zaraz ich do więzienia zaprowadzono. Lubo znaioma ieſt kara, która ich czeka, to ieſt, iż żywcem będą ſpaleni, wszelako ieszcze nie wiadomy ieſt zupełnie ich wyrok.

Nieukontentowanie od nieiakiego czasu pomiędzy Janczarami trwaiące, uſtąpiło mieysca mocney żądzy zemszczenia W. Sułtana za napaść *Francuzow*. Nadgroda od ſtu piaſtrow, powiększenie żołdu i innych potrzeb dla każdego Janczara, ſprawiło tę szczęśliwą odmianę, i udecydowało wyprawę 30 tysięcy Janczarow. Podług urządzenia naywyższego Szeyfa, Aga Janczarow będzie miał w obozie nieograniczoną władzę nad ſwoim korpusem, i moc czynienia zaciągow podług ſwego upodobania.

Dnia 15. *p. m.* około godziny 5. po południu wszczął ſię pożar w koszarach *Tofany*. Wczesny ratunek i ochenność Panow Tureckich, oraz ſamego Sułtana była przyczyną prędkiego ugaszenia, tak, iż tylko iedno ſkrzydło tego niezmiernego gmachu zgorzało.

Dnia 25. *p. m.*— Emmiſſaryusz *Beauchamp*, który oddany był przez *Anglikow* w ręce *Haſſan Beia* kommendanta *Rodu*, przyprowadzony tu został dnia onegdayszego. Nie wiemy iak ſobie z nim Porta poſtąpi.

Młody ieden człowiek mianuiący ſię Baronem *Inſtanińſkim de Knorinz*, nagle z tey ſtolicy zniknął. Przysłany tu przez kommodora *Hood*, który go kazał zabrać z iednego neutralnego okrętu płynącego z *Egiptu*, twierdził, iż odprawiał podroż w te ſtronę przed przybyciem tam *Francuzow*. lecz rozmaite pozory do podeyrzenia, były powodem odesłania go ze ſtolicy pod eſkortą oſtatniego kuryera wysłanego do *Peterzburga.*

z Strazburga dnia 10. *Maja.*

Dnia dziſieyszego po południu ogłoszono tu wiadomość o zwycięztwie we *Włoszech* w naſtępuiących wyrazach: *Kopia Depeszy Telegraficzney z Paryża do Strazburga d.* 21. *Flor:* (10. *Maja*) o 3. *godzinie z rana.* Korpus armii G. *Hatry* we *Włoszech* pogromił nieprzyiaciela, zebrał mu 2500. ludzi w niewolę, 1000. w zabitych, 4000 rannych zoſtawił.— (Podpisano) CHAPPE — Zgadza ſię z oryginałem *Bertrand* Prezydent i *Chriſtiani* Naywyższy Sekretarz Adminiſtracyi Centralney Departamentu niższego *Renu* (Ta bitwa miała być ſtoczoną między 2. i 4. Maja.)

z Szambery dnia 14. *Maja.*

Ob. *Muſſet* Kommiſſarz Dyrektoryatu w *Turynie* przybył tu z swoim ſekretarzem, Ob. *Ponteuil*. Rozchodzi ſię wieść, iż głowna kwatera opuściła *Turyn*, dla poſtawienia ſię w srzodku powszechnego poruszenia prawego ſkrzydła armii, ażeby mieć większą ſposobność poſiłkowania *Genui*, i dopomagania łączeniu ſię armii *Neapolitańſkiey*, ktòrą nieprzyiaciel ſtara ſię oddzielić.

Od brzegow Menu dnia 14. *Maja.*

Główna kwatera armii demarkacyiney ma bydź przeniesiona do *Munſter.*— W potyczce pod *Lecchio* na dniu 26 Kwietnia podług liſtow z *Werony* dwie kompanie *Moſkalow* znacznie porażone zoſtały. Regiment huzarow *Szeklera* składa ſię z 5 dywizyow i ieſt regimentem nadgranicznym *Siedmiogrodzkim.* Huzary ſą właścicielami gruntow i służą tylko przez lat kilka.

Podług iedney Gazety *Niemieckiey* F. M. *Suwarow* przesłał imieniem ſwego Monarchy Elektorowi *Bawarſkiemu* liſt, donosząc mu w nim o czaſie, w którym pierwsza kolumna korpusu woyſk *Roſſyiſkich*, idąca nad *Ren*, wkroczy na territorium *Bawarſkie*,

z Frankfortu dnia 16. *Maja.*

Kommunikacya z *Moguncyą* ieſt ieszcze otwarta, lecz lękać ſię należy, aby wkrotce przez krążące patrole Cesarſkie ścieśnioną nie zoſtała. Smutną ieſt rzeczą, iż zamiarem ieſt tamować wszelką korreſpondencyą i handel.

Od brzegow Renu dnia 19. *Maja.*

Ob. *Bacher* przybył do *Hanau* dla uſkutecznienia zamiany niewolnikow. — Kuryer *Francuzki* przytrzymany przy *Plittersdorff* Ob. *Lemaire*, zoſtał pod konwoiem huzarow *Szeklera* odwiezionym do forpocztow *Francuzkich* w *Achern.* —Mowią że Generał *Danican* zoſtał aresztowanym. —Dochodzenie względem przypadku pod *Raſtad*, ciągnie ſię z naywiększą surowością w kwaterze Arcy-Xiążęcia *Karola.*

z Manheimu dnia 19 *Maja.*

Forpoczty *Francuzkie* które ſię znaydowały w *Heidelberg*, *Leymen* i *Schwetzingen*, zbliżyły ſię tey nocy ku obozowi *Francuzkiemu* poſtawionemu o wyſtrzał armatny od fortecy. Generał *Darnaudat* dowodzący przednią ſtrażą, ma dziś głowną ſwoią kwaterę poſtanowić w *Seckenheim* o pułtory mili od naszego miaſta.

Od niższey Elby dnia 21. *Maja.*

Na dniu 26. Kwietnia rozszedł ſię Kongreſs w *Friedrichsam* dla uregulowania granic między *Szwecyą* i *Roſſyą* wyznaczony, a to iak mowią z powodu śmierci Kanclerza *Roſſyiſkiego* Xcia *Bezborodko.*— Magiſtrat *Hamburſki* wydał rozrządzenie względem taynych podeyrzanych towarzyſtw, tudzież drukowania i rozszerzania pism burzliwych, naganiaiących w ſpoſobie nieprzyſtoynym i złośliwym, zamiary i poſtępki Rządow, tudzież opowiadaiących prawidła burzliwe.

Szalupy *Angielſkie* przy uyściu *Elby* krążące zatrzymuią wszyſtkie okręty, które z *Hollandyi*, *Francyi*, *Włoch*, i *Hiszpanii* do *Hamburga* lub z *Hamburga* do tych kraiow chcą płynąć, handel wiele przez to cierpi, rownie iak przez ambargo *Roſſyiſkie.* Procz tego Imperator oſkarza to miaſto o ſkłonności do zasad rewolucyinych. Dyrektoryat *Francuzki* zarzuca mu, iż sprzyia *Anglij* i iey handlowi. *Anglia* uſkarza ſię, iż *Hamburg* opatruie w żywność *Francyą*-*Hollandyą*, *Hiszpanią* i *Włochy*. Wyiazd poſła *Roſiyiſkiego* Pana *Murawief* do *Altony*, zatrwożył mieszkańgow. Jedyna nadzieia ieſt ieszcze w intereſſowaniu ſię Poſła Cesarſkiego Pana *Boul de Schauenſtein*, i *Roſſyiſkiego* taynego konsyliarza P. *Alopeus* od niedawnego czasu w *Brunswiku* bawiącego. Procz tego Senat wyſłał dwie deputacye do *Peterzburga.*

z Bazylei dnia 8. *Maia.*

Dnia wczorayſzego ſłyszano tu przez cały dzień mocne z armat ſtrzelanie, które zdawało ſię pochodzić z okolic *Szaffuzy.* Korpus woyſk *Francuzkich* z 3 do 4 tyſięcy ludzi złożony przeprawił ſię przez *Ren* wczorayszego wieczora, i poszedł ku *Wiesenthal.* Od ſtrony *Schopfheim* o 5 mil od *Bazylei* zachodzą codzienne utarczki między *Francuzami* i *Auſtryakami.* Głowna kwatera Generała *Maſſeny* znayduie ſię zawsze w *Zurich.*

Dnia 13 *Maja.*— Prace około fortyfikacyow *małey Bazylei* nie uſtaią; osadzono iuż działami wiele redut, wysypuią także baterye w mieyscu nazwanym *Hart* przed bramą *Alban*. *Francuzi* zaymuią wszyſtkie ważne ſtanowiſka zacząwszy od *Lörach* aż do *Rheinfelden*, gdzie maią 10 tyſięcy woyſka

Mowią, iż Insurgenci małych kantonow zruynowali moſt nazwany *le pont du Diable*, prowadzący do okolicy *Urſeren* i do gòry S. *Gotarda*, ażeby *Francuzi* i *Cisalpini* nie mogli ſię do nich z tey ſtrony przeprawić.

Dnia 14 *Maja.*— Przed kilku dniami Generał kommenderuiący *Maſſena* złożył wielką radę woienną, po czym wyiechał ku granicy.— Generał *Soult* poſkromiwszy buntownikow kantonu *Uri* miał zaiąć górę S. *Gotarda*, zkąd utrzymuie kommunikacyą z armią *Włoſką.*— Armia Generała *Maſſeny* odbiera z *Francyi* znaczne wzmocnienia.— Podług wiadomości z *Lugdunu* naywiększa część armii Generała *Augereau* ſpiesznym marszem od granic *Hiszpańſkic* do *Włoch* dąży.

z Lucerny dnia 9. *Maja.*

Między insurgentami wyzszey *Walezyi* i woyſkiem przeciwko nim wyſłanym, zaszły iuż niektore potyczki. Ogłoſzono tu urzędownie naſtępuiący Rapport z *Martigny* pod dniem 7. Maja:

„Dnia wczorayszego między 4. i 5. godziną po południu z armij naszey osadzoney w wąwozie *la Barme*, wyſłane dwie kompanie Grenadyerow *Francuzkich* uderzyły na insurgentow przed wſią *Baſtia*, i zabiwſzy im nieco ludzi, taką w ich ſzeregach ſprawiły trwogę, iż zaraz naſtępuiącey nocy uſtąpili z *Martigny*. Z rana armia nasza przeszła za *Martigny*, a dziś zaymie zapewne ſtanowiſko *Riddes*, a może i *Morge*. Insurgenci maią 5. armat, których nieumieią użyć; liczbę ſwoią zbyt wysoko podnoszą, i zoſtawili w tyle ſiebie ieden batalion złożony z dezerterow *Francuzkich* i *Auſtryackich*.

Dnia 12. *Maja.*— Dyrektor *Glaire* nieobecny dla ſłabości ſwoiego zdrowia złożył ſwoią dymiſſyą. Ciało Prawodawcze przyſtąpiło natychmiaſt do wyboru innego członka Dyrektoryatu; Wielka Rada podała OOb. *Dolder*, *Barras*, *Kubly*, *Nuce* i *Karmintran*, z ktorych Senat obrał pierwszego większością 4. głosow

W Departamencie *Lemańſkim* oczekuią na dzień 15 t. m. pierwszey kolumny korpusu z 18. pułbrygad przeznaczonych na wzmocnienie armij *Włoſkiey.*— Generał *Soult* zupełnie iuż oswobodził Kanton *Uri* od insurgentow ktorzy ſię schronili ku *Seedorff* i *Altdorff*. Mocne ich ſtanowiſka i ſilnie dawany odpor, czyniły tę wyprawę nader przykrą i krwawą.

z Turynu dnia 28. *Kwietnia.*

Zawczoray przybyło do *Coul* 5. tyſięcy woyſka *Francuzkiego* z departamentu *Alpow nadmorſkich.* Mowią, iż tąż ſamą drogą i przez *Suza* ściąga ſię ieszcze 30 tyſięcy świeżego woyſka. W niektórych wſiach w *Valle di Broso* powſtały rozruchy. W *Tawersalla*, *Strambino*, *Gargnaseo*, *i Perosa*, drzewa wolności zoſtały ścięte, i inne gwałty były dopełnione.

z Bergamo dnia 28. *Kwietnia.*

Gdy Kozacy na dniu 24. tu wkroczyli, radość mieſzkańcow była tak wielka, iż na przeciw nich z otwartemi ramionami wybiegano, ściſkano, i całowano, Ponieważ ludność *Bergamo* ieſt wielka, a liczba wkraczaiących kozakow była mała. przeto końcaby nie było całowaniom, lecz ſzczęściem, iż każdy z nich od dwoch razem *Bergamaſkow* mogł być całowanym.

z Roveredo dnia 13. *Maja.*

Potwierdza ſię, iż armia *Francuzka* zebrała ſię między *Coni* i *Turynem.* Podług oſtatnich wiadomości prawe iey ſkrzydło posuneło ſię ku *Genui* zapewne dla ułatwienia przechodu woyſkom z *Neapolu* i *Rzymu.*

Dnia 16. *Maja.*

W czaſie wkraczanie woyſka Cesarſkich do *Placencyi*, ogłoszono naſtępuiącą proklamacyą.

Do Narodow Włoſkich.— Znayduie ſię tu armia Cesarza Rzymſkiego i Apoſtolſkiego. Walczy ona szczegulnie za powroceniem świętey Religii. Duchowieńſtwa, Szlachty, i dawnego Rządu *Włoſkiego*. Narody, złączcie ſię z nami dla Boga i dla wiary. Jeſteśmy w *Medyolanie* i *Placencyi*, w ſiłach zdolnych na wasze wsparcie. W *Casal-Puſterlengo* d. 2. Maia 1799.— *Suwarow* Generał kommenderuiący Armią *Auſtryacko—Roſſyiſką.*

OBWIESZCZENIE

Za zleceniem Prześwietney Kamery Woienno-Ekonomiczney Pruſs Południowych Warszawſkiey, Krolewſka wieś Sielce, z folwarkiem, propinacyą, pańszczyzną i należytościami, w Ziemi Goſtyńſkiey leżąca, do tych czas ſekweſtrowana, od S. Jana Chrzciciela roku bieżącego, aż do tego czasu roku 1801. ma być wydzierzawiona takowemu Obywatelowi, ktory tyſiąc Talerow kaucyi ſtawi, i własny inwentarz rożnego gatunku na grunt wprowadzić może, a osobliwie iako rządny i ſpokoyny gospodarz znany ieſt. Termin na publiczną Licytacyą tegoż klucza wyznacza ſię na dzień 10. Czerwca r. b. w Kancellaryi Krolewſkiego Powiatu w Goſtyninie, w ktorym dniu ochotnicy o 9tey godzinie zrana raczą ſię zgłoſić, kaucyą złożyć, i offerty ſwoie uczynić mogą. utrzymuiąc że zabespieczonemu naywięcey daiącemu ta wieś za approbatą Prześwietney Kamery będzie wypuszczona. Specyfikacyą intrat z teyże wsi, lubo anszlag i kondycye dzierzawne przed terminem każdey Srzody po południu w kancellaryi wyżey wyrażonego Powiatu Ziemi Goſtyńſkiey mogą być widziane.— Dan w Goſtyninie dnia 16. Maja 1799.

Krolewſko Pruſs- Południowych Ekonomiczna Intendentura Ziemi Goſtyńſkiey, *PRANGE.*

DONIESIENIA.

Pałac na Uiazdowie przy ulicy Piękna zwaney pod Numerem 1755 ſtoiący, wraz z ogrodem i meblami, przez publiczną Licytacyą w terminach 5go 12go i 24go mieſiąca Czerwca roku bieżącego 1799 do tego wyznaczonych, za gotowe pieniądze w złocie, lub grubey Pruſkiey kursuiącey monecie, przedany będzie.— Maiący ochotę nabyć wspomniony Pałac z przyległościami, zechcą zeyść na grunt o godzinie trzeciey po południu, na trzecim zaś i oſtatecznym terminie, Pałac iako wyżey oprocz meblow kosztownieyszych, które osobno do Licytacyi podane będą, naywięcey ofiaruiącemu przez kontrakt przed urzędem przyzwoitym zawrzeć ſię maiący, przedany zoſtanie.— W Warszawie dnia 20 Maja 1799 Roku.

Paschalis donoſi Prześwietnemu Publicum iuż ma znowu w kamienicy ſwoiey na krakowſkim przedmieściu pod Nr: 450. Skład Cytryn i Pomarańcz w iak nayprzednieyſzym gatunku, ktore na ſkrzynie i kopy w iak nayſłusznieyszey cenie iak w lecie tak zimie doſtać można. Tudzież ma na przedaż bawełnę i przędzę bawełnianą na knoty do świec i Tabakę prawdziwą Cesarſką albankę.

Kantor tey Gazety ieſt w Rynku Starego Miaſta, w kamienicy, JP. Eberta pod Nrem 65. *na drugim piętrze.*— Exemplarz groszy 20.